

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ชัมเบ็ง: แม่แบบในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง เพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสำคัญ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งได้ศึกษาจากเอกสาร และแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในด้านของรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงชัมเบ็ง พัฒนาการของขนบนิยามการแสดงชัมเบ็งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน หลักการนำท่าทางของชัมเบ็งที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง ตลอดจนคุณค่าและบริบททางสังคมของการแสดงชัมเบ็ง ในจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์และจัดให้เป็นหมวดหมู่ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
- ๓.๒ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ ระยะเวลาในการดำเนินงาน
- ๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การตรวจสอบข้อมูล
- ๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๘ การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย
- ๓.๙ การนำเสนอรายงานการวิจัย
- ๓.๑๐ ประเภทของงานวิจัย

ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของขนบนิยามการแสดงชัมเบ็งจากอดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและองค์ประกอบการแสดงชัมเบ็งเพื่อการอนุรักษ์และการส่งเสริม ศึกษาคุณค่าและบริบททางสังคมของการแสดงชัมเบ็ง และศึกษาหลักการนำท่าทางของชัมเบ็งที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร ตำราและงานวิจัย

ทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และคัดสรรเพื่อใช้เป็นฐานในการ
ดำเนินการวิจัยต่อไป

๓.๑.๑ แหล่งข้อมูล

- หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดจอร์น เอฟ เคเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต

ปัตตานี

- สำนักวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี
- สำนักวัฒนธรรมจังหวัดยะลา
- สำนักวัฒนธรรมจังหวัดนราธิวาส
- ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓.๑.๒ เอกสารต่างๆ ดังนี้

- ชีวิต วัฒนธรรม ธรรมชาติ โดย สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ “ศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ภูมิทัศน์ และวัฒนธรรมในภาคใต้”
- บันทึกประเพณีไทยภาคใต้ โดย สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร “ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส”
- บุษงาปัตตานี คติชนไทยมุสลิมชายแดนใต้ โดย ประพนธ์ เรืองณรงค์ “ศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะการแสดงของชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”
- ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ โดย ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์ “ศึกษาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์สถานที่ตั้ง วัฒนธรรมประเพณีในภาคใต้”
- รายงานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) โดย ประสิทธิ์ รัตนมณี และคณะ “ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”
- ดนตรี-นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ โดย กิตติชัย รัตนพันธ์ “ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการแสดงซำเปิง”
- ศึกษาข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง ระบายพื้นบ้านปัตตานี โดย ทศนียา วิศพันธ์ ในรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ระบายพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง

๓.๑.๓ ศึกษาข้อมูลภาคสนาม

ในการออกเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นวิธีการต่างๆ ดังนี้

๓.๑.๓.๑ จากการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกได้แก่ ศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญในการแสดงซำเบ็ง และผู้สร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง และนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ จากการสัมภาษณ์ศิลปินและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

ครูอรุณีย์ วงษ์เจริญ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนนราสิกขาลัย อำเภอเมืองนราธิวาส ผู้จัดทำซำเบ็งเป็นหลักสูตรท้องถิ่น

อาจารย์เสาวณีย์ บางโรย อายุ ๓๙ ปี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแสดงซำเบ็ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

นายวิษณุ เลิศบุรุษ นักวิชาการอุดมศึกษา ฝ่ายวิจัย พัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรม สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตัวแทนผู้ชมการแสดงซำเบ็ง

ฯลฯ

๓.๑.๓.๒ จากการสังเกตโดยฝึกหัดกระบวนการดำเนินการแสดงซำเบ็ง และการออกแบบท่ารำในระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง

๓.๑.๓.๓ จากการบันทึกภาพ ผู้วิจัยได้มีการบันทึกภาพทั้งที่เป็นภาพนิ่ง และเป็นวิดีโอ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ท่าทางของการแสดงซำเบ็ง

๓.๒ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการแสดงซำเบ็ง โดยมีเกณฑ์คัดเลือกคุณสมบัติอย่างน้อย ๒ ใน ๓ ข้อ ดังนี้

๑.เป็นผู้มีประสบการณ์สอนศิลปการแสดงพื้นบ้านระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป และมีความสนใจต่อการเคลื่อนไหวทางด้านศิลปการแสดงพื้นบ้าน

๒.เป็นผู้มีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการสอนศิลปการแสดงพื้นบ้านและเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการ

๓.เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน การแสดงศิลปการแสดงพื้นบ้านในระดับจังหวัด

๓.๓ ระยะเวลาดำเนินงาน

การดำเนินงานในการทำวิจัยฉบับนี้ แบ่งเวลาออกเป็นช่วงๆ ตั้งแต่การเลือกและกำหนดหัวข้อ การเก็บข้อมูล ได้แก่ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลภาคสนาม การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรวบรวมให้เป็นรูปเล่มเพื่อนำเสนอเป็นรูปแบบของงานวิจัย โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือน มีนาคม ๒๕๕๓ – มีนาคม ๒๕๕๔ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(เริ่มทำวิทยานิพนธ์ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓)	๒๕๕๓										๒๕๕๔		
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
๑.เลือกและกำหนด หัวข้อ	←→												
๒.ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวข้อง	←→	→											
๓.ขั้นนำเสนอสอบ โครงร่างวิทยานิพนธ์				←→	→								
๔.ขั้นเก็บรวบรวม ข้อมูล					←→	→							
๕.ขั้นตรวจสอบ ข้อมูล								←→	→				
๖.ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล										←→	→		
๗.ขั้นเรียบเรียงและ จัดทำเนื้อหาแต่ละ บทส่งอาจารย์ที่ ปรึกษาปรับแก้				←→	→								
๘.นำเสนอการสอบ วิทยานิพนธ์เล่ม สมบูรณ์ ปรับแก้ไข รูปเล่ม และนำส่ง บัณฑิตวิทยาลัย												←→	→

๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑.แบบสัมภาษณ์

- ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์แบ่งเป็น ๒ ประเด็น

อาชีพ

คุณวุฒิทางการศึกษา

- ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับวิวัฒนาการขนบนิยมการแสดงซั่มเป็งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แนวโน้มการแสดงซั่มเป็งในทศวรรษหน้า แนวทางการสืบทอดและการอนุรักษ์การแสดงซั่มเป็ง

๒. แบบสังเกต

- ตอนที่ ๑ ศึกษารูปแบบและองค์ประกอบการแสดงซั่มเป็ง
- ตอนที่ ๒ ศึกษาการแสดงซั่มเป็งจากการแสดงสด
- ตอนที่ ๓ ศึกษาวิธีการแสดงซั่มเป็ง

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. ศึกษารวบรวมข้อมูล คือ การรวบรวมแนวคิดทฤษฎีต่างๆ
๒. สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตฉบับร่าง ตรวจสอบแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
๓. นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
๔. นำแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจมาปรับปรุงแก้ไขและส่งอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง
๕. นำแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างประชากรลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา
๖. นำแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต มาปรับปรุงแก้ไข ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแบบสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับประชาชนและกลุ่มตัวอย่างประชากร รวบรวมข้อมูลทั้งหมดและนำมาวิเคราะห์ต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยนัด วัน เวลา สถานที่ ที่จะสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
๒. การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการไปบันทึกทำการแสดงซั่มเป็ง และต่อทำรำโดยได้รับการถ่ายทอดการแสดงซั่มเป็งจาก ครูอรุณีย์ วงษ์เจริญ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนนราสิกขาลัย

๓.๖ การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงซั้มเป็ง กระบวนท่าเต้นซั้มเป็ง พัฒนาการของขนบนิยมการแสดงซั้มเป็งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การถ่ายทอดซั้มเป็งให้แก่ข้าราชการบริพารในสำนักพระราชวัง และหลักการนำท่าทางของซั้มเป็งที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปเป็นความเรียงแล้ว นำเสนอผลการสังเคราะห์เอกสารจากเอกสารต่างๆ และจากการศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ สังเกต การจดบันทึก ตลอดจนการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ในการแสดงซั้มเป็ง และแนวทางในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้ มาทำการตรวจสอบข้อมูลโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ

๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือมาวิเคราะห์รูปแบบและองค์ประกอบการแสดงซั้มเป็ง เพื่อการอนุรักษ์และการส่งเสริม การวิเคราะห์กระบวนท่าเต้นซั้มเป็ง พัฒนาการของขนบนิยมการแสดงซั้มเป็งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การถ่ายทอดซั้มเป็งให้แก่ข้าราชการบริพารในสำนักพระราชวัง หลักการนำท่าทางของซั้มเป็งที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง คุณค่าและบริบททางสังคมของการแสดงซั้มเป็ง และวิเคราะห์แนวทางการอนุรักษ์และการส่งเสริมการแสดงซั้มเป็งในลักษณะความเรียง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓.๘ การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อศึกษา ซั้มเป็ง: แม่แบบในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง และอภิปรายผลการวิจัย

๓.๙ การนำเสนอผลงานวิจัย

ในการนำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง ซั้มเป็ง: แม่แบบในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างนั้น หลังจากที่ผู้วิจัยได้ผ่านขั้นตอนการสรุปและอภิปรายผลแล้วจึงนำเสนอผลการวิจัยไว้ในรูปแบบความเรียง

๓.๑๐ ประเภทของงานวิจัย

งานวิจัย สามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทตามคุณลักษณะของงานวิจัย การจัดประเภทเป็นไปตามการจัดจำแนกตามเกณฑ์ต่าง ๆ

๑. พิจารณาจากประโยชน์ หรือความต้องการที่จะได้รับจากการวิจัยแบ่งเป็น ๓ ประเภท

๑.๑ การวิจัยบริสุทธิ์ (Pure Research) หรือ การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) เป็นการวิจัยเพื่อหาทฤษฎี สูตร หรือสร้างกฎ เพื่อเป็นพื้นฐาน ในการศึกษา เรื่องอื่น ๆ ต่อไป

๑.๒ การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปทดลอง ใช้ แก้ไขปัญหาอื่น ๆ ต่อไป เช่น การวิจัยทางแพทย์

๑.๓ การวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research) เป็นการวิจัยประยุกต์ในลักษณะหนึ่ง ที่มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นเรื่อง ๆ ไป ผลของการวิจัยนี้ใช้ได้ ในขอบเขตของปัญหานั้น ๆ เท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ

๒. พิจารณาจากลักษณะของข้อมูล ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

๒.๑ เชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการใช้ข้อมูลทางคณิตศาสตร์ และสถิติ

๒.๒ เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการใช้ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ และไม่ได้ใช้คณิตศาสตร์ หรือสถิติเข้ามาช่วย การเก็บข้อมูลทำได้โดย การใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึก วิเคราะห์โดยการพรรณนา และสรุปเป็นความคิดเห็น มีการใช้ค่าสถิติได้เล็กน้อยในเชิงร้อยละเป็น ต้น ส่วนใหญ่ในงานศิลปกรรมจะใช้การวิจัยลักษณะนี้

๓. พิจารณาจากระดับของการศึกษาตัวแปร แบ่งออกได้เป็น

๓.๑ การวิจัยเพื่อการสำรวจ (Exploratory Study) เป็นการวิจัยเพื่อสำรวจตัวแปร และปรากฏการณ์ของตัวแปร เพื่อนำผลมาอธิบายการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์นั้น ๆ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

๑) การวิจัยเพื่อตรวจสอบตัวแปร

๒) การวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

๓.๒ การวิจัยเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing Study) เป็นการศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี เพื่อที่จะนำไปใช้ในการทำนาย การวิจัยชนิดนี้มีทางตั้งสมมติฐาน และตรวจสอบดูว่าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นว่าถูกต้องหรือไม่

๔. พิจารณาจากชนิดของข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

๔.๑ **เชิงประจักษ์ (Empirical Research)** เป็นการวิจัยที่หาความจริงจากข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการเก็บข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์

๔.๒ **เชิงไม่ประจักษ์ (Nonempirical Research)** เป็นการวิจัยที่หาความรู้ความจริงจากข้อมูลเอกสาร และวรรณกรรม ไม่การใช้สถิติมาวิเคราะห์

๕. พิจารณาจากลักษณะการศึกษาตัวแปร แบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท

๕.๑ **เชิงสำรวจ (Survey Research)** เช่น การสำรวจทัศนคติ เพื่อหาข้อเท็จจริง

๕.๒ **การศึกษาย้อนหลังในสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว (Expost Factor Research)** เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปร จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ก่อน ส่วนใหญ่ใช้ในการศึกษา เช่น การศึกษาว่าเด็กสอบตกเกิดจากเหตุใด หรือมีบุคลิกภาพต่างกันอย่างไร

๕.๓ **เชิงทดลอง (Experimantal Research)** เป็นการศึกษาตัวแปร โดยการควบคุม โดยมุ่งวิจัย และสังเกตผลที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่ใช้ในการทดลองทางวิทยาศาสตร์

๖. พิจารณาจากระเบียบการวิจัย ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

๖.๑ **วิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research)** เป็นการศึกษาหาข้อเท็จจริงที่เป็นเรื่องราวในอดีตเพื่อให้ความรู้มาอธิบายเหตุการณ์ในปัจจุบัน และอนาคต

๖.๒ **วิจัยเชิงพรรณนา (Description Research)** เป็นการศึกษาเพื่อบรรยายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

๖.๓ **วิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)** เป็นการศึกษาตัวแปร เพื่อทราบสาเหตุที่ทำให้เกิดผลการจำแนกประเภทการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว ๖ ลักษณะนั้น เป็นวิธีที่ใช้กันอยู่ทั่วไป แต่ในประเภทที่ ๖ นั้น เป็นระเบียบวิธีการที่มีการใช้อย่างแพร่หลายที่สุด ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ และการวิจัยเชิงพรรณนา ซึ่งใช้มากในงานศิลปกรรมฯ สำหรับการวิจัยเชิงทดลองนั้น ใช้มากในสาขาวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) การวิจัยประเภทนี้ประยุกต์มาจากวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งจะนำไปสู่ผลสรุปและความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ

เพื่อการพยากรณ์ในอนาคต

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ มีดังนี้

๑. เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีต ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้
๒. เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่มีอยู่
๓. เป็นข้อมูลที่มาจากแหล่งปฐมภูมิ
๔. ใช้การวิเคราะห์ด้วยการวิจารณ์ข้อมูล ทั้งการวิจารณ์ภายใน และภายนอก

ข้อมูลของการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ข้อมูลที่จำแนกตามแหล่ง ซึ่งประกอบไปด้วย

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่เรื่องราวที่ได้จากต้นตอจริง ๆ ได้แก่เอกสารที่ผู้อยู่ในเหตุการณ์เขียนขึ้นตามความจริง หรือจากซากวัตถุโบราณ (Remains of Relies) หรือ จากการบอกเล่าเรื่องราวของผู้อยู่ในเหตุการณ์ (Oral History)
- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ถูกรวบรวมขึ้นโดยที่ผู้รวบรวมไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์จริง แต่ได้รับการบอกเล่าจากผู้สังเกตการณ์ในเหตุการณ์นั้น ๆ อีกทอดหนึ่ง หรือ รวบรวมจากแหล่งทุติยภูมิอื่น ๆ เช่น ตำรา บทความ เอกสาร รูปภาพ (History Test Bodies) หรือบรรณานุกรม

๒. ลักษณะของข้อมูลแบ่งออกเป็น ๒ ชนิดใหญ่ ๆ คือ

๒.๑ บันทึก (Records) หมายถึง เอกสารที่บันทึกด้วยการเขียนพิมพ์ วาด หรือ เทคนิคอย่างอื่น เช่น บันทึกทางราชการ (Official Record) บันทึกส่วนตัว (Personal Records) ประเพณีที่เล่าต่อ (Oral Traditions หรือ Wise Talk) รูปภาพ (Pictorial Records) สิ่งพิมพ์ (Published Materials) เครื่องบันทึก (Mechanical Records)

๒.๒ ซาก (Remains) เช่น วัตถุโบราณ ซากปรักหักพัง สิ่งของที่เป็นสิ่งพิมพ์ ประกาศสัญญา หรือ วัสดุที่เขียนขึ้นด้วยมือ เช่น ลายแทง

ในการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์นั้น มีวิธีการวิจัยแบ่งออกได้เป็น ๓ ชนิด คือ

๑. การศึกษารายกรณี เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาความจริงเฉพาะเรื่อง
๒. การศึกษาพัฒนาการ เป็นการศึกษาเพื่อดูความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลง
๓. การศึกษาความเปลี่ยนแปลง เป็นการศึกษาที่คล้ายกับแบบที่ ๒ แต่ต้องเปรียบเทียบ ๒ เหตุการณ์

การวิจัยเชิงพรรณนา หรือเชิงบรรยาย (Descriptive Research)

การวิจัยเชิงบรรยาย เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทราบว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ในการวิจัยประเภทนี้มีตั้งแต่การสำรวจว่า มีตัวแปรอะไรบ้าง สัมพันธ์อย่างไร ไปจนถึงการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของตัวแปร ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงบรรยาย การวิจัยเชิงบรรยายเป็นการหาเงื่อนไข และความสำคัญที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติความเชื่อ ความคิดเห็นทัศนคติ ผลที่มองเห็นตลอดจนแนวโน้ม เพื่อจุดประสงค์ที่จะบรรยาย และแปลความถึงลักษณะ ระดับของเงื่อนไข ความสัมพันธ์ การวิจัยชนิดนี้ต้องมีการสำรวจ สืบค้น เกี่ยวกับตัวแปร และมาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล มิใช่เพียงแต่นำข้อมูลมารวบรวมนำเสนอเท่านั้น ต้องมีพรรณนา หรือบรรยายนี้ ผู้วิจัยจะต้องศึกษาสิ่งต่าง ๆ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยมีได้แต่ต้อง หรือควบคุมตัวแปร และสภาพแวดล้อมเลย โดยอาศัยการสังเกต บันทึก รวบรวม และวิเคราะห์ จากนั้นจึงสรุปให้เป็นผลการวิจัย ในศิลปกรรมศาสตร์นั้น ใช้วิธีการนี้ในงานวิจัยมาก ดังนั้น ความมุ่งหมายของการวิจัยเชิงบรรยายรายดังต่อไปนี้

๑. เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ว่ามีข้อเท็จจริงอย่างไร
๒. เพื่อนำข้อมูลไปตีความอธิบาย ประเมินผล และเปรียบเทียบ
๓. เพื่อหาแนวโน้มของเหตุการณ์ในปัจจุบัน
๔. เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ได้ศึกษา เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบ และเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ต่อไป
๕. เพื่อทราบหลักเหตุผล และการปฏิบัติ ตลอดจนปัญหาในปัจจุบัน เพื่อปรับปรุง

ข้อมูลของการวิจัยเชิงบรรยาย แบ่งออกเป็น ๒ ชนิดใหญ่ ๆ คือ

๑. ข้อมูลปริมาณ (Quantitative Data) คือ ข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือใช้สถิติ

๒. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) คือ ข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลข หรือสถิติเป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ การค้นคว้าเอกสาร แต่ข้อมูลประเภทนี้มักขาดความเที่ยงตรง ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องมีความละเอียด ในการอธิบายขั้นตอนของการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์อย่างมาก โดยใช้เหตุผล อีกทั้งยังจะต้องเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีที่เหมาะสม และจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเหมาะสม เพื่อใช้เป็นตัวแทนได้ดีที่สุด เพื่อให้ผลวิจัยที่มีความเชื่อถือได้มากที่สุด

ชนิดของการวิจัยเชิงบรรยาย แบ่งออกได้เป็น ๓ ชนิดใหญ่ ๆ คือ

๑. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Studies)

๒. การวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Interrelationship Studies)

๓. การวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental Studies)

๑. การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาลักษณะสภาพความเป็นอยู่ หรือปรากฏการณ์หนึ่ง เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง เพื่อการวางแผน และปรับปรุงให้ดีขึ้น แบ่งออกได้เป็นสำรวจชุมชน สำรวจสภาพการปกครอง สำรวจทางภูมิศาสตร์ และเศรษฐกิจพื้นฐาน สำรวจทางวัฒนธรรม ประเพณี และศิลปะ สำรวจประชากร สำรวจประชามติ และวิเคราะห์งาน (Job Analysis) วิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

๒. การวิจัยเชิงความสัมพันธ์ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ ของตัวแปรของปรากฏการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ แบ่งออกไปได้เป็น

๒.๑ กรณีศึกษา (Case Study) เป็นการศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เพื่อต้องการทราบรายละเอียดของทุกแง่มุมในเรื่องที่ต้องการศึกษานั้น ๆ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี มิได้มุ่งในเรื่องปริมาณ เป็นการศึกษาเพื่อทราบรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

๒.๒ ศึกษาเปรียบเทียบผลเพื่อสืบหาเหตุ (Causal Comparative Studies) เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรของปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยการสังเกตผลของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร แล้วย้อนกลับไปดูว่า ผลที่เกิดขึ้นจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่เป็นเหตุอะไรได้บ้าง

การวิจัยลักษณะนี้ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมตัวแปรที่ไม่ต้องการศึกษาได้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Expost Facto Research

๒.๓ ศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Studies) เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป เพื่อดูว่าตัวแปรเหล่านั้นมีการผันแปรคล้อยตามกัน หรือผันแปรตรงกันข้ามกัน คือ ศึกษาสหสัมพันธ์นั่นเอง ส่วนใหญ่จะใช้สถิติเข้ามาช่วยในการวิจัยประเภทนี้

๒.๔ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรม (Cross Cultural Studies) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อประโยชน์ในการนำสิ่งนั้น ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในแต่ละวัฒนธรรม การวิจัยประเภทนี้ต้องการข้อมูลจากการศึกษาจากหลายลักษณะ โดยการสำรวจศึกษาทางกรณี การสังเกต แล้วจึงมาสรุปผลว่าสามารถสืบอ้างไปสู่กลุ่มที่มีวัฒนธรรมอื่น ๆ ได้หรือไม่ หรือใช้ได้เฉพาะกลุ่มเท่านั้น

๓. การวิจัยเชิงพัฒนาการ เป็นการศึกษาที่ดูความก้าวหน้าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในช่วงของสภาพที่เกิดขึ้น ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างช่วงเวลา เช่น การศึกษาความเจริญของงานความก้าวหน้าต่าง ๆ หรือการศึกษากลุ่มเป็นระยะเวลายาว (Longitudinal Studies) และการศึกษาแนวโน้ม (Trend Studies) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงรูปแบบและทิศทางของความเปลี่ยนแปลง เพื่อการพยากรณ์ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยการศึกษาจากสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ช่วงต่อเนื่องกัน แบบ Longitudinal Study มีการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน ทำให้ทราบอัตรา และทิศทางของการเปลี่ยนแปลง แล้วจึงพยากรณ์สภาพ หรือเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ในงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้ งานวิจัยประเภทเชิงพรรณนา หรือเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพราะในงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทราบว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงบรรยาย การวิจัยเชิงบรรยายเป็นการหาเงื่อนไข และความสำคัญที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติความเชื่อ ความคิดเห็นทัศนคติ ผลที่มองเห็นตลอดจนแนวโน้ม เพื่อจุดประสงค์ที่จะบรรยาย และแปลความถึงลักษณะ ระดับของเงื่อนไข ความสัมพันธ์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีการสำรวจ สืบค้น เกี่ยวกับตัวแปร และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล โดยอาศัย การสังเกต บันทึก รวบรวม และวิเคราะห์^๑

๓.๑๑ ผลที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าการแสดงซิมเบ็งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่างนั้น เกิดขึ้นที่ จังหวัดนราธิวาสเป็นที่แรก เนื่องจากจังหวัดนราธิวาสมีเขตแดนติดกับประเทศมาเลเซีย จึงได้รับ อิทธิพลมาจากการแสดงของมาเลเซีย ในประเทศมาเลเซียเรียกว่า “ซาปิน” ซึ่งการแสดงของ ประเทศมาเลเซียจะแตกต่างจากของประเทศไทย คือ มีลีลาแตกต่างกัน การแสดงของประเทศไทย มาเลเซียใช้การเตะเท้า ของประเทศไทยใช้การเตะเท้า และลีลาการแสดงของประเทศไทยนิ่มนวล กว่า แต่มีจังหวะการเต้นเท่ากัน เมื่อการแสดงซิมเบ็งเป็นที่รู้จักแพร่หลายในจังหวัดนราธิวาส จึงทำ ให้ส่งต่อมาถึงอีกสองจังหวัดคือ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา

จากการศึกษาพบว่าพัฒนาการของการแสดงซิมเบ็งปัจจุบันการเต้นซิมเบ็งได้มีการ เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่เดิมเป็นการย่อตัวเตะเท้า แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นย่อตัวเตะเท้า แทน ส่วนเพลงที่ใช้ในการแสดงนั้นจากที่ใช้เพลงช้าได้พัฒนามาใช้เพลงที่มีจังหวะเร็วขึ้น ส่งผลให้ ต้องปรับท่าทางของดอกให้เข้ากับเพลงและในปัจจุบันยังมีการปรับท่าทางให้สนุกสนาน เพื่อให้ผู้ชมไม่เบื่อหน่ายในการแสดง

รูปแบบและองค์ประกอบการแสดงซิมเบ็ง คือ มีรูปแบบลักษณะการแสดงที่มีแบบแผน และมีขั้นตอนในการเต้น ผู้เต้นจะต้องมีสมาธิในการเต้นตลอดเวลา เนื่องจากต้องเต้นเป็นกลุ่ม หากผู้ใดเกิดผิดพลาด ขบวนการหรือขั้นตอนการแสดง ก็จะทำให้ผิดพลาดทั้งกลุ่ม แบบแผนในการเต้น แตกต่างจากการแสดงอื่น คือ ในการแสดงมีผู้แสดง ๔ คน (๒ คู่) เรียกว่า ๑ ดอก ซึ่งในการแสดง จะแสดงกี่ดอกก็ได้ เพราะจะมีการแปรแถวกันเฉพาะในดอกของตนเท่านั้น ซึ่งมีองค์ประกอบ ในการแสดง คือ นักแสดง นักดนตรี เครื่องดนตรี แต่ในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องมีนักดนตรีและเครื่อง ดนตรีก็ได้ เนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามามีการบันทึกเป็นเทปเสียงแทน ปัจจุบันนิยมใช้ เพลงซาปินปูดิมัน ที่มีจังหวะสนุกสนานเร้าใจในการแสดง ส่วนการแต่งกายยังคงยึดแบบแผนการ แต่งกายตามวิถีชีวิตของคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (แต่ผู้หญิงจะไม่ใช้ผ้าคลุมศีรษะเพื่อความสวยงามในการแสดง)

คุณค่าและบริบททางสังคมของการแสดงซิมเบ็ง สามารถสร้างความสามัคคีให้เกิ ดกับบุคคลในท้องถิ่น และยังเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

^๑จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเภทของงานวิจัย [ออนไลน์], ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔.

เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายในเรื่องของศาสนา วัฒนธรรม แต่การแสดงซั้มเป็งทุกคนสามารถแสดงได้ เพราะไม่มีการแบ่งแยกศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีในสังคม

การเดินซั้มเป็งมีอิทธิพลต่อระบำน้าพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง โดยผู้สร้างสรรค์มีหลักการนำท่าทางของการแสดงซั้มเป็งมาใช้ในการสร้างสรรค์ระบำน้าพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง โดยใช้ลักษณะเด่นของการใช้เท้าในกระบวนการเดินซั้มเป็งมาใช้เป็นโครงสร้างท่ารำหลัก เช่น การเตะปลายเท้าด้านหน้า เตะปลายเท้าด้านข้าง การย่อเตะ ก้าวชิดก้าว การใช้ศีรษะ คือ หน้ามองผ่านไหล่ หน้ามองคู่ และหน้ามองมือ การใช้ลำตัวในการเดินซั้มเป็ง คือ การเล่นไหล่และการใช้สะโพก การใช้มือจับนิ้วกลาง จับไม่ตืด การม้วนมือ แล้วนำมาผสมผสานกับการใช้มือของนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้ผลงานการสร้างสรรค์มีรูปแบบใหม่ ผู้ที่เดินซั้มเป็งจนเชี่ยวชาญนั้นสามารถแสดงและสร้างสรรค์ระบำน้าพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างได้อย่างสวยงาม เพราะมีพื้นฐานมาจากการเดินซั้มเป็ง

ปัจจุบันการแสดงซั้มเป็งยังขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน มีคณะที่นำซั้มเป็งมาแสดงน้อยมาก และการแสดงก็หาชมได้ยากยิ่งขึ้นแสดงให้เห็นว่าการแสดงที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ความเป็นพื้นเมืองภาคใต้กำลังจะสูญหายไป หากยังมิได้รับการสนับสนุน